

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdé-
tésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Szabadka és megyénk.

zükkeblőséget és korlátolt felfogást árul el az a nálunk is eléggé honos álláspont, hogy csak külsőleg is kifejezett érdekközösségben élő városok és törvényhatóságok ügyei érdeklík egymást.

A mai civilizált életnek számtalan érdekszálón összegöngyölt fonálait nem szabad egyszerre ellökni, mondván: nem az én csomóm, hát mit oldozgassam!

A kereskedelmi forgalomnak iránya, a termelésnek és fogyasztásnak a közlekedés javultával arányosan fejlődő érdekköréi, mind oly tényezők, melyek érdekközösségbe vonnak s állandóan abban tartanak még különböző megyékbe és talán különböző tartományba keblezett városokat és vidékeket is.

Annál kevésbbé szabad nekünk, Bács Bodrogh megye lakóinak, közömbös egykedvűséggel néznünk azon messze kiható fejlemények elé, melyek geográfiai határainkon belül, egy kiváló haladásra hivatott nagy városunk kebelében alkotmányos hullámmással megindultak.

Értjük a szabadkai restaurációt.

Már a mondottaknak komoly értelme is véd bennünket azon helytelen közbeszólástól: mi közünk nekünk Szabadkához?

Mert igenis van Szabadkához nagyon sok közünk és sietünk megjegyezni, hogy éppen ennyi volna a jelen viszonyok között akkor is, ha Szabadka nem tartoznék véletlenül századok óta a megyébe s ha nem is volnának e város és a megye hagyományai, zivataros évtizedekben együtt vívott defenzív határvédelmi szolgálatai, mindkét területen egyaránt élénk emlékezetben.

Különbö a rokonszenv és geográfia kapcsa meglazulhatott, új viszonyok és új emberek tághatottak az összetartozandóság benső kötelekei; de az a soha többé el nem enyészhető érdekkapocs, mely megyénknek mindkét — maholnap mindahárom — vasútiránya folytán immár Szabadkával létesítve van, erősebb és hatalmasabb egységesítő kötelek minden kegyeletnél, minden rokonszenvnél.

Mióta korunk hangadó nemzeti tisztába jöttek azzal, hogy a szellemi fölvirágzás az anyagi megizmosodással arányos; mióta továbbá bizonyított tény az, hogy a kereskedelmi s ipari forgalom, kivált, ha még széles termelő környéke van, kizárólagos eszköze a meggazdagodásnak: azóta az olyan városok, melyek a körülmények szerencsés összejárásánál, vagy a saját arravalóságuknál fogva, forgalmi közép-pontokká fejlődtek, állandó megfigyelés tárgyai az összes, hozzájuk tartozó emporialis területekre nézve.

És ki tagadná, hogy megyénknek anyagi középpontja már ma is Szabadka? Ki ne látná előre, hogy a vajdó tiszaparti vasút, mely szintén Szabadkán készül kilyukadni, negyedik ága lesz azon érdekkötélnek, mely megyénk kereskedelmét véglegesen és közvetlenül Szabadkához láncolja?

Ezek szerint nemcsak jogunk, hanem úgyszólván az önszeretet ösztönéből folyó kötelességünk is Szabadka fejlődését élénk figyelemmel kísérni.

És e fejlődésben a jövő héten, midőn az új viszonyok közé került nagyra hivatott város először tart tisztújítást, beláthatlanul fontos és következményeiben sokáig — tán örökre — döntő fordulat fog beállani.

Nem szemrehányás, hanem a jóakarattalja nekünk, hogy elegendő Szabadka polgársága még édes-keveset tett azért a nagy szerepért, mely városunknak a termékeny, vagyonos magyar alföldön az anyagi vezérlést biztosította.

Egy kereskedelmi városban a minden oldalú evolúciónak első feltétele a rend, nyugalom, biztonság.

És ezen első feltétel Szabadkán korán sincs meg azon mértékben, amelyet a beleömlő nagy forgalmi csatornák üdvös eredményei feltételeznek. A külsin dolgában van ugyan szép haladás; de csak egy kis részén a városnak; mintha a többi rész nem is tartoznék hozzája Határának óriási terjedelméhez képest mezei rendőrsége minden kritikán alul áll; sőt mióta a megyei törvényhatósági területen a szegény legényeknek a csendőröktől szorul a kapcájuk, hát a szabadkai határban keresnek és találnak biztos azilumot. Tűzbiztonság dolgában csak legutóbb még Petrovosszellő is túltett rajta, alakítván azt, ami Szabadkának nincsen — tűzoltóságot.

Szállóházai vannak ugyan szépek, de csak magasabb igényekhez vannak alkalmaszva; pedig a mi praktikus és kis kényelemhez szokott utazó közönségünk olcsó, tiszta és megbízható éjjeli tanyát szeretne ott találni.

Dacára, hogy vasúti csomópont, közszolgák, bizományosok, a helyi viszonyokban jártos küldöncök, olcsó helyi közlekedési vállalatok még mindig nincsenek, vagy csak csecsemő korukat élik. Mint kereskedelmi — vagy legalább azzá lenni hivatott — helyen az éjjeli világításnak és utcai rendnek is tetemesen meg kell változnia, tökélyesülnie.

Végül a városházán olyan rendnek, pontosságának, nemzetközi símasággal pallérozott épületes tapintatnak kell tanyát ütnie, hogyha akárkit, kivált idegent, oda szólít dolga, ne mondhasson soha, de kivált most kezdetben semmi mást, mint azt, hogy ezek az emberek teljes tudatában vannak egy nagyra fejlődhető város feladatainak.

Szüjnek hát meg a személyes politika és kicsinyes pártbosszú; a kölcsönös kanapé pörök által lekötve tartott sok jó erő, de kivált az eleddig egyéni ambíciók szekerébe igás jószágának használt democratia, emelkedjék föl hivatása magaslatára s a közügyek szolgálatában akarjon folytonosan az ő saját naiv önzésének s egyéni hajlamainak gladiatori porondot keresni.

Legyen minden városatya áthatva attól a tudattól, hogy az eddigi patriarchalis nembánomságnak és kisvárosi tereferelésnek ütött a végső órája akkor, midőn az arra elszakatoló világvasútnak első bevonuló gőzkazányát üdvözölte, a nagy jövőnek preludeumát csilingelő vilamos csengetyű.

Tehát a választás nagy napján némuljon el az önzés, szibbadjon meg a csak maga felé hajló kéz, magasztosuljon fel az inauguráló kezdemény komoly hivatásérzete. Ne engedje senki, amennyiben szavazatán áll, még a saját édes fiát se bejutni a tanácsba, ha az oda ész, jellemet s munkabíró jó akaratot nem visz magával.

Jól kezdeni: a biztos eredménynek fele. És Szabadka város renoméját, az egész megyének Szabadkához kötött óhajait, reményeit, a most széket foglalandó tanács van hivatva megvalósítani.

Éppen olyan szép, mint nehéz hivatás. Pedig emberek — úgy tudjuk — vannak és lesznek hozzá; csak kell tudni őket okosan összeválogatni.

Ne kérdezzék, ki a »naš čovik«; hanem azt kérdezzék: nekünk való ember-e? — és ha igen, akárhol termett, csak magyar érzelmű s Szabadka jövő nagyságáért lelkesedő legyen — fel kell karolni a saját érdekükben.

Ha ezen komoly örendelkezési jóakarattal a megválasztandott tisztikar erejében látni fogja Bács-Bodrogh megye, biztos lehet róla Szabadka város közönsége, hogy a rokonszenv és öröm állandó nyilatkozataival fogjuk kísérni kívánatos felvirágzását. Mert ebben kontemplálni fogjuk a saját ipar-kereskedelmi fejlődésüknek, tehát gazdagodásunknak, tehát egyúttal szellemi előhaladásunknak, új érat inanguráló kezességét.

Ezen reményünket alaposná teszi előttünk az a már is áldásos gyümölcsökben dúskodó fordulat, mely Szabadkának változott politikai hangulatában van dokumentálva; továbbá irányadó városatyáinak a város valódi érdekein kívül minden tekintet iránt közömbös erélye, kipróbált tapintata és Szabadka nagy jövőjének reformatori megteremtéséből serkedő nemes ambíciója. Ha a tisztújításban is sikerül a város jövőjét józan mérséklettel biztos alapokra fektetni, akkor nagy termelő város egyetleni korszerű előképévé válik századunk gazdasági tendenciáinak.

A mi hogy sikerüljön, úgy a város, mint a megye érdekében szívünk mélyből kívánjuk!

Ujvidéki dolgok.

Ujvidéken közvetlenül a városi restauráció előtt az ott megjelenő feleesszámú hirlapok egy ujjal szaporodtak meg és ez a »Neusatzer Zeitung«. Azt mondják, hogy szerkesztője városi főkapitány óhajtott lenni és hirlapjával a közfigyelmet magára akarta vonni; szándéka egy irányban sem sikerült s így hirlapját most boszuló ostoroként használja fel azok ellen, a kik — nem őt, hanem más pártoltak. Sajnos dolog az, ha valaki tisztviselő akar lenni, és a restauráció előtt megható módon agyba-főbe dicséri a hatalom birtokosait, úgy, hogy azok már szinte restelkednek a sok hirlapi dicséret miatt, a választások után pedig, a melyen önhibájukból átbuktak és megbuktak, ostorozni akarják azokat hirlapjaikban, azokat, a kik előtt előbb térdet-fejet hajtottak. Mindenesetre sajnos, ha az oly magasztos hivatással bíró hirlapirodalom, ily alszerű indulatok és szenvedélyek gladiatori játékaának színterévé tétetik: oda jutottunk, hogy a nyilvánosság közgeinek erkölcsi értékében megingott a biazom, s így a hirlapok önmaguk alatt vágják a fát.

Nem tudom, hogy igaz-e mindaz, a mit a »Neusatzer Zeitung« szerkesztője ellen az »Ujvidék« és a »Bács-Bodrogher Presse« legutóbbi számában válaszkép olvasok róla, ennek elbirálásába nem is akarok bocsátkozni, de kénytelen vagyok kijelenteni azt, hogy a nyilatkozatok írói is oly kifejezéseket használnak ellene, melyek szintén kritikán alóliak. Mentse Isten vármegyénket attól, hogy ez a modor közdivattá váljék: ha ellenfeleink tetszelegnek önmaguknak a trivialitásban, ignoralni kell őket, mert hisz eljárásuk által önmaguk felett törtek pálcát, és a világot sem versenyezni velők vagy az alszerűségben túllícitálni őket. Ez esetben medicina peior esset morbo! Annyi ízlést fel kell tenni olvasóink legnagyobb részéről, hogy a komoly és önértetes hallgatásban nyilatkozó feleletet — teljes horderejében méltányolni tudják.

Mint hogy a városi restauráció utóhatásai alatt Ujvidéken jelentkező izgalom körén kívül állók; minthogy még nem tekinthetem véglegezett dolognak, hogy a »Neusatzer Zeitung« eleddig a teljes ignorálásra magát méltóvá tette volna; tekintve azt, hogy 15-ik számában a »Bácskára« is hivatkozott oly módon, mely reményt nyujt arra, hogy észrevételei falra hányt borsóként róla leperegni nem fognak: sine ira et studio szívből eredő meggyőződésnek akarok kifejezést adni a nevezett lapnak Bende országgyűlési képviselő elleni csipkedéseire és egyéb ezzel kapcsolatba hozott dolgokra nézve.

Bende Imre képviselőt a megyében sokan a szó szoros értelmében Ujvidéktől irigylik: ez érzelmnek volt kifolyása a »Bácska« azon megjegyzése, melyre a N. Z. oly kedvtelve hivatkozik. Nem akarok itt Bende erkölcsi, szellemi és jellemi tulajdonainak dicsőhymusokat zengeni: erre neki semmi szüksége nincs. Er ist ohne Tadel und über jedes Lob erhaben! Csak arra akarok utalni, mit köszönhet Ujvidék Bendének. A magyar gimnázium, a gimnáziumi tápintézet, a keresked. áll. iskola, a polgári leányiskola, a selyemgubó beváltó intézet, a most

épülő selyemszövő intézet stb. stb. mind oly dolgok, a melyek létesülésében Ujvidék kedvező helyzetén kívül, Bende Imre lokális hazafiságának is igen nagy része van. Sok más helye is az országnak, helyzeténél fogva, országos felkarolásra méltó volna, de nincs Bende Imréje, a ki a kormány jóindulatú figyelmét mindig reá felhívja s így mellőzve marad, mert: néma gyermeknek és anyja sem érti a szavát. Két év óta megyei és országos hírlapokban, megyénk haladása érdekében, agitálók egy Bács-megyeyi kereskedelmi és iparkamra létesítése iránt és bár azt ha létesül Zomborban vagy Szabadkán szeretném: de méltán tartok attól hogy az is Ujvidéknek jut: ez az is ilyenek azok amiért sokan irigylük Bendét Ujvidéktől! Ezt az embert Ujvidéknek tenyerén kellene hordani és minden kellemetlenség szelétől óvni: azért ütközünk meg azon, hogy ezen kiválóan érdemes férfit a N. Z. hálátlan módon megtámadja. Hogy Bende Imre az országházban van az nagyobb szerencse Ujvidékre nézve, mint Bende Imrére. Hja! de senki sem próféta a maga hazájában.

A N. Z. azt mondja, hogy jobb volna ha Bende Imre otthon plebániáján maradna, mintsem hogy az országházban is helyet foglalva két urnak szolgál: mert az erkölcsök hanyatlának. Ist das ein Heiligenschein oder Scheinheiligkeit? Ha a N. Z.-nak annyira szívén fesszenek a közerkölcsök, higgye el, rossz szolgálatot tesz azoknak, midőn oly férfiakat hurcol meg, kiknek nevét csak tisztelettel volna szabad említeni, ugy egyéniségük mint elfoglalt állásuk folytán: sajnos, hogy épen a hírlapok kezdenek a nyilvános tekintély fosztogatóivá lenni, meg nem gondolva, hogy így a közerkölcösiségre mérnek halálos csapásokat, a melyet pedig istápolni volnának hivatvák. Abban a N. Z. határozottan téved, hogy lelkipásztor képviselőséget vállalván két urnak szegődik szolgáljává, mert mindkét helyen egy, ugyanegy, urnak szolgál: a vallásosságon alapuló közmorál érdekeinek! Ennek a képviselőházban ép oly szüksége van hivatásszerű szószólókra, mint a plebániákon: sőt gyakran még sokkal nagyobb! Bende ott kiválóan helyen van s alig tudok pap képviselőt, kit nálánál többre becsülnének. Hiába idézi a N. Z. fonák álláspontjának védelmére a közelmúlt napokban Rimaszombaton lefolyt reformatus kerületi ülés eljárását: akkor az halatszott, hogy egy reformatus püspök és két világi gondnok lesz a felsőházban; a törvényjavaslat három ref. püspöknek és három gondnoknak ad ott helyet s így alig lesz több opposzió ellene.

Azt mondják, hogy a N. Z. pangerman, hogy ő mint szerkesztő e pártnak csak Strohanja, hogy boszúból ír, mert nem lett városi kapitány stb., stb. A közvélemény e felfogásban akkor fog osztozni és őt hallgatással ignorálni, ha a közerkölcösiség, ellenzéki álláspont stb. cége alatt folytatni fogja támadásait a közélet oly érdemes és munkás férfiai ellenében, akiknek nevét csak tisztelettel volna szabad emlegetnie. Bende Imre mellett tettei beszélnek. Nekem Bende Imre nem barátom, én őt személyesen alig ismerem: de barátom az igazság! Ezt ismerem.

Dr. Margalits Ede.

Hírek.

Ö felsége a király folyó hó 20-án Sándor Béla főispán ur ő méltóságát kihallgatáson fogadta.

Biboros-érsekünk, ki az utóbbi évek alatt a delegáció elnöke volt, ez évben gyengélkedése következtében valószínűleg nem fog a közös-ügyek tárgyalásában résztvehetni. Idült gyomorbetegsége miatt egyelőre tartózkodnia kell a nagyobb izgalommal járó nyilvános tárgyalásoktól, de betegsége legkevésbé sem veszélyes jellegű.

Hírek a képviselőházból. A szabadalvópárt f. é. október 21-én tartott értekezletén a megyei országos képviselők közül a delegációba kijelöltettek: Bende Imre, Ivánka Imre és Latinovits Gábor. Ugyanakkor a főrendiház rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldendő bizottságba Ivánka Imre szintén kijelöltetett.

Türr István, tábornok, megyénknek és hazánk nagy fia Párisban sikerrel szorgalmazza Madách Imre „Ember tragédiájá"-nak színrehozatalát.

Hoffmann Mihály polgármester vezetése alatt Barthal József és Kozma László tagokból álló bizottság tisztelettel legközelebb a m. kir. igazságügyminis-ternél, kérvén, hogy a városháza épületében elhelyezett járásbírószáma számára, ha mindjárt mérsekelt bér mellett is, átengedné valamelyikét a jószágigazgatóság távozta folytán megürült épületeknek. A minis-ter úr a küldöttséget kegyesen fogadta és megígérte, hogy ezen ügyre kiváló gondja lesz.

A földmívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszter az ujvidéki belépő állomás bizottságához a következő távirati rendeletet intézte: „Szerbiából további intézkedésig a sertések be- és átvitelét megtiltom. Budapest, 1884. évi október hó 19-én.”

Nekrológ. Id. Arnold Ferenc, Arnold Antal bácsalmási jegyző édes atyja, folyó hó 20-án roppant kinok között agyszélhűtésben elhunyt.

Obrovácon október hó 19. szenteltetett fel az új kath. templom, melyet a kamara mint patronus Holeczinger jeles építész által 27,400 frt költségen építtetett; ide be nem számítva a 8-9000 frt kivevő fuvar és kézi robotot. Hossza 42 méter, szélessége 16 méter. Imposans, egy templom átmeneti stílusban építve, hirdeti a kinestár jóindulatát. Több mint 500,000 téglát ment fel, a hívek mindig dícséretre méltó készségeggel teljesítették a robotot. Két év alatt építtetett. Ha vannak is Holeczinger urnak ócsárlói ő tőle nem függő hibái miatt; itt kimutatta soliditását. A legkritikusabb szem sem találhat rajta bármit is ócsárolni. A tető legszebb eséréppel, víz vezető csatornával ellátva a sekrestye felett. A homlokzat előtti parkányzatok pléhvel befödve, a torony pedig cinnel. A főoltár nem kész, csak az egyik mellék oltár, melyet Potucsek János és neje 8-900 frt költségen csináltattak az Isten dícsőségére. Eljenek!

Dimovits Dusan F. Kovil községi néptanító magkapt a első ötödik évi pótlékot.

Az első délkelet megállapítása tárgyában Washingtonban összeült értekezlet határozati javaslatot fogadott el, mely szerint az egész világra nézve a nap kezdete azon perctől számíttassék, midőn az éjféli az első délkeleten beáll; ezzel egybehangzóan az órák a nap kezdetétől fogva 0-tól folytatólag 24-ig jelezteszenek. Az értekezlet azon reményét fejezte ki, hogy nemsokára sikerülni fog megegyezésre jutni, hogy egy csillagászati, valamint a hajózási időszámítás mindenütt éjféltől fog kezdődni. Jansen indítványára még azon határozat fogadtatott el, hogy kifejezés adassék azon reménynek, hogy a mester rendszernek a kör és idő felosztásánál való alkalmazása ismét műszaki tanulmány tárgyává fog tétetni, hogy e rendszer, valahányszor az tényleges előnyvel jár, alkalmazható legyen.

Klein Janka Palánkán és Rosenberg Vilmos Tovarosóvan, jegyesek.

Baja város 1885. évi költségvetési előirányzatában az összes bevételek 273,858 frt 42 kr., a kiadások 252,550 frtot tesznek.

Háromezer darab ezüstforintot talált állítólag Weiszhaar Lézi bácsalmási lakos. Folyó évi aug. 23-án ugyanis egy kis csolnakkal a Dunán átjött a bácskai részre a m. kir. kinestár tulajdonát képező staklári erdőbe azon szándékkal, hogy száraz galyat szedjen. A mint bement az erdőbe, ott egy fekete bőrrel bevont, báránnyal kibélelt uti kizitáskát talált, melyben 3000 darab ezüst forintot volt. Midőn a pénzt csolnákjába akarta vinni, az erdőből két ember sietett elő s a táskát azon ürügy alatt, hogy az tulajdonukat képezi, fenyegetéssel magukhoz vették s a pénzt megolvastván, az erdőbe bementek. Ennek a két egyének személyleírása a következő: az egyik egy öreg, kövér, barna ember, nagy fekete korszakkal, hosszú, lábikráig érő fekete köpenyegyet viselt mint egy szerb pap; a másik egy alacsony, sugár fiatal ember, szürke ruhában és fehér kalappal. Az apatini szolgabírói hivatal körözi őket.

Tóth Kálmán síremléke halottak napjára már föl lesz állítva a kerepesi-uti temetőben. A gyönyörű fekete szienitből készült piramis részei már mind megérkeztek. Kauszer József, e művészi ízlésű fiatal építész, ki az egészet tervezte s mentül díszes kiállítás: végett maga hozott áldozatokat, buzgó ügyel összeállítására. A mi róla még egy darabig hiányozni fog, az a mellkép, melyet Huszár Adolf mintáz, a költő iránti barátságából. Ennek bronzba öntését nem lehet a halottak napjig elkészíttetni s így azt alkalmasint csak a jövő tavasszal helyezik az emlékre.

A magyar athletikai klub őszi versenyén folyó hó 20-án Budapesten az „Orczy-kert"-ben, Philipovics Emil és Vermes Lajos közt a velocipéd versenyénél erős küzdelem támadt, mely az előbbi győzelmével végződött. Philipovics ugyanis 15 p. 18¹/₂ mp. alatt tette meg a 4 angol mértöldnyi utat és így az ezüst érmet elnyerte.

Walter Vilmos díjnokat az igazságügyminiszter az ujvidéki járásbírószághoz irnokká nevezte ki.

Kästner Gáspár csébi illetőségű szabadkai lakos vezetéknévénél „Kövári"-ra kért átváltoztatása folyó évi 57,163. számú belügyminis-teriumi rendelettel megengedtetett.

Adán 130 kilogram selyembubó termeltetett a folyó évben.

Az ujvidéki kir. törvényszékhez Rapp Fülöp kulai kir. járásbírószághoz irnokká neveztetett ki.

Csöd. Nagy József ellen a csöd megszüntetett Szabadkán.

Baján a legutóbbi közgyűlésen a kiküldött bizottság jelentést tett, hogy a Sugovica holt vizének felrészítésére célzó műveletek 45,000 frtot igényelvé, s miután a város finansziális helyzete ily nagy költség terhét el nem viselhetné, és miután a hibás és a közegészséget veszélyeztető csatorna-mű a város beleegyezése nélkül jött létre, a közmunka- és közlekedési m. kir. miniszterium felkérte a határozatot, hogy a Sugovica vizének újra hajózhatóvá tétele iránt a Ferencsatorna társulat közbenjöttével a szükséges intézkedéseket megtenni méltóztatassék.

F. Kovil község határában épült Kovil-Grahova magyar község első előjáró választása október hó 26-án fog F. Kovil község helység házában megtartatni.

Stein Frigyes, gombos-bogojevai kereskedő, f. hó 21-én váltott jegyet Fischer Berta kisasszonnyal, Fischer Simon bresztováci kereskedő csinos és művelt leányával.

Árverés. Kuluncsits János és neje 2400 frta b. ingatl. nov. 20. Szabadka. Lotovlyev János 2148 frta b. ingói nov. 8-án, ugyanott.

A személyszállító gőzöskök menetrendérvényes 1884. évi október hó 16-ától további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: naponta 11-15 órák között. Lefelé: Bezdánból Tittel-Szegedre: szerdán és vasárnap 5 órák reggel. Bezdánból Ujvidékre: naponta 5 órák reggel; Bezdánból Zimonyra: kedden, szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap 5 órák reggel. Bezdánból Orsova Galacra: szerdán és vasárnap 5 órák reggel. Ujvidék és Tittel között minden kedden és pénteken egy vegyes szolgálatú személy-hajó közlekedik, mely Ujvidékről a Tittelről való megérkezés és a kezelés befejezése után — legkorábban 7 órák este — indul. Bezdán, 1884. október 14-én. Az ügynökség.

A magyar királyi belügyminiszter ur ónagyméltósága a következő körrendeletet bocsájította ki. A fémiparnak hazánkban való meghonosítása igen kívánatos lévén, a „Testory"-féle fém- és lámpaárú gyár részvénytársaság kőbányái gyára immár több mint fél éve működik, felőlele gyártási keretébe egyrészt a lámpagyártást, elkezdve a leggyorsabb mintáktól egész a legdiszesebb kiállításig, valamint másrészt előállítja mindazokat a disz és házi cikkeit, a miket hazánk eddig kizárólag a külföldről volt kénytelen beszerezni. A gyár működése nevezetesen kiterjeszkedik mindazon tárgyak előállítására a melyek a világitás keretébe tartoznak; előállít továbbá a gyár mindeféle bronz- és fémárut, irószalag felszereléseket, órákat, állványokat, szobrokat, oszlopokat, csillárokat, zománcokat, fenyecárukat, szóval minden e nembe vágó cikket. A szóban lévő gyár lehető támogatása már azért is óhajtható, hogy itthon leköttessek egy tekintélyes munkaerő és az rendes foglalkozásról biztosítottassék. Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy egyrészt magánál a törvényhatóságnál, másrészt a hatásköre alatt álló hatóságok, intézetek és hivatalok iróda, üléstermei s egyéb helyiségeinek berendezésénél az említett gyár — mint hazánkban egyedüli e nemben — első sorban igénybe vették. Tudomására jutatom egyúttal a törvényhatóságnak, hogy a gyár Kőbányán, iróda pedig Budapesten Dorottya-utca 8. szám alatt van. Budapesten, 1884. évi szeptember hó 17-én. Tiszta s. k.

A zentajárási faiskolafelügyelő őszi látogatása.

Ada, 1884. okt. 20.

Ó-Kanizsa és Zenta városok a fatenyésztést 4-5 holdnyi területen igen dícséretes módon, nagyszerű siker kíséretében mozdítják elő. A városi faiskolákat szép szorgalmu kertész munkások kezelik, nem éppen primitív fogalmak szerint, emellett mérnökök s erdészek által a városi kertbizottság teljes megelégedésére eréllyel folytatják az erdő munkálatokat új ültetések alakjában. E községek mindennemű és jöminőségű vad és nemes csemetékkel nagymennyiségben rendelkeznek; eladásra sok ezer szederfát, erdei, vad és nemesített gyümölcsfát bocsájthatnak. Míg a járás legészakibb részén fekvő Martonos község e téren tevékenységének még mindig igen halvány jelét mutatja, gyakorlatlan s ismeret nélküli kezelők sikertelensége elzárva a haladási ösztönt. Pedig szükre szabott kis birtokán, a szegény nép a legbensőbb gazdasági iparra van utalva. Sajnos, hogy e körülményt érintetlen nem hagyhattam. Tevékenysége által azonban a jövőben kielégítőbb eredményt ígér felmutatni.

Ada községe által eddig kezelt faiskolakert az állam nagymennyiségű csemetével átvette a földmives iskola számára. A tanulók, s a nép eme nagyfontosságú és helyi viszonyaink s szükségleteink szerint gyámolítandó ipar felkarolására fognak buzdítani; hogy a gyakorlati eljárásokkal megismerkedve, kifej-tenő kertiparát hasonlóan mint Zenta és Ó-Kanizsa értékesíthesse, és pedig ne csupán az áldozatkész Ada községe, hanem az előre törekvő, de kertiparában ez évben hanyatlott Moholy községe is.

Nagy kár, hogy itt a gyakorlati munka embe-
rének szava — tán a pártmozgalomban — nem hallgattatott meg. Pedig a régi faiskola talajviszonyai nem alkalmasak a fatenyésztésre, s a kitűnő helyen, új, alkalmas és kellő terület kihasználatását sürgette a községi képviselőlet előtt.

Állított Moholy a gőzhajóállomásnál faiskolát, de a célnak már csak azért sem felel meg, mert először a kertkez-lő igen távol van tőle, aki amugy sem serény hivatását betölteni, a fát nemesíteni, a kertet gazmentesen tartani; másodsor, mert ama hely inkább mint sétány alkalmas a befásításra. Aztán meg a hatalmas folyó ott leginkább omlasztja partját. Az elvetett gyümölcsmag kikeletlen maradt s így jövő iskolázásra csemeték szüksége állandó be. Van azonban Moholynek két kised helyisége, mely telemlítésre méltó; az egyik a gör. kel. vallású, a másik a róm. k. vallású templom mellett szépen elkerített felekezeti faiskola. Az elsőknek a tanító, aki ez évben legtöbb gyümölcsmagot gyűjtött, a másikkal a fiatal plebános a kezelője, mindkettőt avatott szakbeli oktatással foglalkozik azokban a nép gyermekei előtt.

Megjegyzendő, hogy a gyümölcsüzlet, melynek mérvéről számszerinti kimutatást itt adni nem lehet, Bács-Bodrogh megyében a legnagyobb, lévén sok földje, kevés gyümölcse. A tavál határbeli szőlőkből szekérrakományként hordják szét megyénkben a gyümölcsöt; másrészt e nemű szükségleteink a külföldről szárazgyümölcs által fedezve, évenként több mint egy millió irttól fosztják meg megyénk népet.

Bátorodom még ez alkalommal tiszteletteljesen érinteni azon szomorú körülményt, melynek fogva az emberi csemeték, a leendő honpolgárok, egy boldogabb nemzedék kárára mulasztás történik szerzte e járásban.

A népes községek elüljárói, az iskolaszékek, a néptanítók nemes hivatásuk alkalmából ugy, miként e fontos ügy megkivánvá, nem intézkedtek eddig az oktatás iránt. Azt hitte minden község, hogy néptanítói között van, s állandóan lesz talán legalább egy, aki hajlammal viseltetik a gyümölcsészet és kertészet irányában, aki hetenkint kétszer, míg a felsőbb hatóság másként nem intézkedik, gyakorlatilag tanítani fogja a főbb osztálybeli tanulókat a többször említett gazdasági iparágban, az iskolai törvények és az ide vonatkozó rendeletek értelmében. De ez, sajnos, nem történik.

Éridik Tamás,

zentajárási közs. faiskolafelügyelő.

TINÓDRÓL, TINÓDIRÓL.

... Messze estem, messze vagyok tőled,
Dunántúra hirt sem jön felőled,
Vértés aجان zug a szél zörögve,
Isten hozzád Bács-ország örökre!!
Kajabusz.

Meg ne ijedj szerelmes olvasom, mikor látod a fentebbi hangzatos címet. Valamiképen azt ne gondold, hogy én erről a régen alvó Tinódiról világra szóló „irodalmi tanulmányt“ (irodalmi nyelven: essai-t) akarok elődbe tálni. Az isten örizzen meg engem is, meg téged is efféle vakmerőségtől. Dehogy cselekedném ilyent! Nem vagyok én se „Petőfi társaság“, se Szana Tamás.

En csak a magam gyönyörűségére, meg a tiédre akarok egyet-mást Tinódiról, meg az öt produkált Tinódiról elmondani. Miért? Azt kérdezd jó olvasó. Hát csak azért, mert egy idő óta én is bogárd-tinódi kosztom dicsérem az Isten, annál fogva tetszik nekem ezekkel foglalkoznom. Amit az én irásomból, mint tudományos, irodalmi garnitúrát magadba szedhetsz, bizony nem halsz meg tőle, azért csak bízd rám magad bátran.

Mindössze is annyi szükséges, hogy legyen a multak iránt érzéked, hogy megmozduljon lelked az elhantolt idők föld alól jövő csendes hangjára, mint a nyugvó tó vize, mikor a fűszerszámos szőlő végig suhan rajta, hogy tudj örülni, búsulni, lelkesülni, gyászba hullni, mikor a beszédes történelem rég hallgató embereket, eseményeket hoz elő; csak annyi szükséges, hogy magyar légy a lelked közepéig, mert különben a világ teremtésén semmiféle élvezetet nem találsz azokban, amiket én ime elmondandok.

Szeretem lelkem szárnyait megaranyozni a rég letűnt idők verőfényén, mert hát ez a jelen annyira szép, hogy multnak is beillenék.

„Visszanéz a magyar, sóhajtván néz vissza
Te dicső hajdanok fényes napjaidra.
Szomorú tarlóján ősi hírnevének
Hej csak úgy böngész már valamit mesének.”

Igyen zeng a költő, aki szintén elaludt már a többi jelekkel. De amit mi cselekszünk most, az lehet böngészés, hanem egyáltalán nem mese. A mi Tinódi Sebestyénünk valóságos élő alak, hús és vér volt és pedig milyen vér?! Magyar a haja szálától egész a gondolatjáig. Az a szép hivatása volt, hogy édes-kedves dalolgatásával betöltött egy — habár rövid — korszakot; buzditott, tanított, melán andalított egy egész nemzetet, a török és magyar vérrrel kevert földre elárasztott dicsőségnek ő zengte el hatyudalát. Ő volt az utolsó magyar dalia, vagy ha így jobban megérted: troubadour.

Hogy daliát írök és nem dalkot, azt azért teszem, mert Erdélyi János is így hívja őket, aki pedig értett az ilyes dolgokhoz és mert már ezelőtt 40 évvel kérdésbe tette az a tisztesség Vörösmarty Mihály, hogy ugyan miért kantározzatok fel ezt a jóságos magyar nyelvet azzal a sok ménkü nok, nőkkel?

Miféle rendű és rangú polgártárs lehetett hát ez a Tinódi Sebestyén? Hja, ehhez a kérdéshez messziről kell hozzá kerülni. És most megengedsz szeretetreméltó olvasóm, de felteszem rólad, kivált, ha feminini generis vagy, hogy rég elfelejtetted azt a kis irodalom történetet, a melyet sobasem tanultál meg; annál fogva majd én bevillagítok az emlékezeted sötét kamarájába.

Mint minden keleti népfaj, mi magyarok is mindig szerettük az éneket, a zenét (hogy élne meg különben a Páli cigány?) Az Árpádkorban volt egy külön dalia rend, melynek tagjai igriceknek, hegedűsöknek neveztettek azon hűros eszköztől, melylyel énekeik előadását kísérték, miket lakománál, nemzeti ünnepeken, táborban, csárdákban előadtak. Az énekek tárgyát képezték a vallás, a szerelem, a gyász, de főleg hősi vagy történelmi dolgok.

Csak képzeld magadnak kedves olvasó, mennyivel szebb, meghatóbb, méltóságosabb lehetett az, mikor anno hajdanában egy-egy főúr palotájában ősi kandalóban lobogott a hasáb, telt kupák, serlegek álltak az asztalon, harcedzett lovagok körbe ültek szépen, s hallgatták, mint veri lantját a dalia. Kehely összcsendült, szikrát fogott a szem, mikor dicsőségéről, harorról szólt az ének, lovagarc elborult, nagy szív összeszorult, mikor gyász, fájdalom rikalt a lantot. Mennyivel szebb lehetett ez annál, mikor neked piszkos kávéházban seres flaskó mellett „három cigány legény hegedül!”?

Ennek a dalia rendnek volt az utolsója (de csak idő rendben, mert amugy első) Tinódi Sebestyén. Ő magát előszeretettel nevezi Lantos Sebestyénnek. Szorosabb értelemben udvari költő volt, de valójában az egész nemzeté, ki nemcsak élénelgette, hanem össze is írogatta versezeit. Igaz, hogy ezek nem mérközhetnek az Arany János remekeivel, sem a Hugó Viktor „Legendái”-val, de hát 330 esztendő roppant nagy távolság az idő mappáján. Mi volt akkor a magyar nyelv? Járnai tanuló baba. Hanem egy érdemük van a mi Sebestyénünk énekeinek, az, hogy úgy megcsap azokból a telitjes igaz érzés szele bennünket, akkora hazafiság szól belőlük, mekkora mai napság nem szorult egy tuat emberbe sem.

A hazánál széles tere nem lehet a munkásságnak, magasabb eszméje nem lehet a költőnek sem. Kiváltképp igaz ez egy szenvedő, egy szorongatott hazáról. Ily hazának szerelme szülte a legnagyobb embereket, ihlette meg a leghíresebb költőket. Példát akarsz? Miltont hónapok és hónapok állapotát eszméltette az emberiségre s annak szabadjórára, Dantét ez ihlette, Vörösmartyt ez éllette és ez ölte el is, Klopstock ez által lett a német közélet és szépirodalom javítója, Camoenst, Homéroszt és sok más említhetnénk, hogy Petőfiről ne is szóljunk, aki elragadtató.

Hát ilyen szenvedő, ilyen szorongatott országban lantolgatott a mi Sebestyénünk. Egyfelől a német, másfelől a török szaggatta a nemzet testét, ahol nem akadt idegen erre a szép munkára, hát ott tépte-marta egymást a magyarság veleszületett civódó természeténél fogva. Milyen igazán éneklő azon a darabos nyelven a 16-ik században Temesváry János:

„Ritka magyaroknál a jó egyenesség,
Aki ő mellett volt nagy segítség.
Az is náluk úgy áll, ugymint egy ellenség,
Még ünne-köztek is vagyon csak gyűlölség.”

„Gonosz az az erkölcs, bátor elhagyjátok,
Mert ha egymás között csak visszát vonszotok,
Üdegen népek is támadnak reátok.
Majd ennél jobban is elesz az a ti országotok.”

Szegény Temesváry barátunk, nézd meg, most is ugy van a dolog minálunk. Háromszáz esztendő alatt se javultunk mi egy kommányit se.

Abban az időben két-három királya volt az országnak egyszerre, pedig a sok király nem istenáldás; nehéz seregek taposták végig az országot és a magyarok még ekkor is ráérték veszekedni. Tinódi férfias jelleme kitűnik abból, hogy bár ő az urak és vitézlő rendektől élt, mégis félelem nélkül intette, korholta, buzditotta őket, hogy hagyjanak fel az egyenetlenséggel, a téltelenséggel s közakarattal forduljanak a haza ellenségei ellen. Egy helyen így inti a fő embereket:

„Tanácsot sokáig kérlek ne tartsatok,
Ha ez két víz között ti lakni akartok,
Mert ha csak hallgattok, szömben ti nem viltok,
Félek, hogy sokáig itt nem uralkodtok.”

Az irodalom történet azt mondja, hogy „Tinódi Sebestyén nemes, de elszegényedett szülőktől származott, kik nevüket Fehérmegye Tinódi nevű pusztájától vették s maradékaik egész maig azon laknak. Az utolsó Tinódi (István) ugyanott szegénységben tengve 1854. februárban halt meg Sallay Imre tudósítása szerint.” (Toldy F. A magyar költ. történet. 146 lap.)

Mivel elszegényedett szülőktől származott, azért nem hiszem én azt, amit egyik-másik halandó itt erősen állít, hogy nevezetesen a Tinódot körülvevő puszták, melyek most mind „Zichy ország”-hoz tartoznak, annak idejében a mi Sebestyénünkéi lettek volna. Mert ha úgy áll a dolog, hogy t. i. ő gazdag volt: akkor érthetetlen, miért lett ő a Török Bálint deákja annak szigetvári udvarában?

Török Bálint — mint tudjuk — hét toronynak egy sötét zugában végezte be tragikus életét Stambulban, majd felesége is elhalt s Tinódi vándorbottal s lantla járta az országot, pengette a hirt s énekel „régit dalt, régi dalt, régi dicsőségről” vagy újat, siralmast, szomorú dolgokról. Mert neki ez utóbbiakból jutott ki bőven. És a melyeket ő dalolt, le is írta azokat, meg is maradtak jó részt s aki a mult idők lélekzését nem utálja figyelemmel kísélni, az meg is olvashatja Sebestyén verses krónikáit. Ilyenek Buda vészéről és Terek Bálint fogságáról. 1541. Verbóci Imrének Kászon hadával közári mezőn viadalja. 1543. Az szalkai mezőn való viadalról. 1544. Varkucs Tamás idejében lett csaták Egörből. 1548. Szitnya, Léva, Csábrág és Murány váraknak megvévése. 1549. Kapitány György bajviadalja. 1550. Az vég Temesvárbán Lonsonci Istvánnak haláláról. 1552. Eynyig Terek János vitézsége. 1553.

Tizenöt vagy tizenhat ilyen históriás ének maradt utána, melyek ama 12 évnek történetéhez, melyet tárgyalnak, 1541—1553, fontos adalékokat tartalmaznak s valódi kútfők.

De hát mennyit énekelhetett ő olyant, ami elenyészett az idők ködében?!

Nem is lehet föltetni, hogy az azon időben élt és jeleskedett férfiak és nők virtusait meg ne zengte volna. Feles számmal voltak mindig a magyar históriának olyatén ragyogó csillagai, hősiesség és nőalakjai, kik dalra hevíték a lantosokat. Zács Klára esete, egy Rozgonyi Cicelle, egy Szécsi Mária minő hatalmas témát adnak minden idők költészetének. Az csak a rettenetesen megváltozott viszonyok következménye, ha a mai csicsérgő lantos — mikor legföllebb repül — hát megénekli . . . Palmai Ilkát.

„Azután Tinódi Sebestyén egyszer csak elűnt, mint az üstökös, nem is tudni, melyik vidék földével gyűltek porai. Megfordult egyik-másik főúrnál, így Verbóci Imre tolnai főispánnál, Bethlen Parkasznál Bonyhádon, utóbb Kassán, honnan munkái kiadhatása végett Kolozsvárra költözött s ott azokat ki is adta 1554-ben s Ferdinánd királynak ajánlotta. Ez évvel megszűnik munkássága.

Erdélyt elhagyva, Nádasdi Tamás szolgálatába áll, életének utolsó éveit nála tölti. Halála 1559 előtt következett be, mert a nevezett év májusában özvegye már Pozsgai György nevű nemesnél volt ismét férjnél Kassán. Egy fiáról van emlékezet, Sándorról, kinek Bátorfi fejét vétette.

Jaj de száraz értekezés ez, sóhajtasz fel ugy-e nyájas olvasóm? Igazad van, magam is ugy vagyok a tudományoskodással, mint az adófizetéssel, megintő cédula nélkül soha sem jut eszembe, de hát látod, egy pár század mulva mi is ilyen avult régiségek leszünk s vajjon nem jól fog-e esni nekünk is, ha fölkeres minket a halás emlékezet?

És hogy hova lettek ezek a daliák, ezek a troubadourok? Elmúltak, mint az idő, mely őket szülte. Azt a mesés, bűvös, bájos, lovagi kort elborította a gözzel dolgozó sebes lélegzésű századok nyüzsgése, mint a hogy elborítja a kerti virággyakat a vakandtúrás. A daliás idők mindinkább elhalványultak, nagyszabású alakok kivesztek, a harcok költészet napj parancsok árjába fult, a praktikus, a gyakorlati élet egész meztelenségében ráfeküdt kedélyre, lélekre, lantra, gondolatra. Azoknak a nagy uraknak udvara megnéptelenül, ősi kandalónál nem zeng a lantos, annál sürűbben hangzik itt is, ott is a dobszó s „ki ad többet érte?” A lantosok is beválnak a változott viszonyokba, mindennap kirakják portékáikat, mint a kofa a zöldséget.

A tanult unalmasság ünnepléses tapsai vagy teereszkedő mánások nagyurias nyafogásai közt cipelik a vásári munkát elébb tovább a megsoványodott pegazus hátán. Megfogadják a mester szavát:

„Jó gyermekem, a haza szebb idejét
— Nem tudsz te ahhoz — soh’ se zengjed.
A lyánka nem érez, az ifju nem ért,
És nincs pöttya pénze szerelmeidért.
Némuljon el ostoba versed.
Vagy zengj, de magadnak erőtellenül,
Hol senki ne hallja, kemence megül;
S méltó dali bért
Tüzd árva fejreder a fűzfa babért.”

Arany.
A troubadurok elhallgatásának itt vázolt főokán kívül az is elősegítője volt, hogy 1317 körül Zsigmond császár idejében bejöttek a cigányok, akik aztán szöveg nélkül ugyan, de egészen ráteremve kezelték a hűros hangszereket.

Hogy azonban vándor dalosok mai nap is vannak: arról meggyőződheted édes olvasóm, ha valamely tavaszi napon végig tekintesz egy nagyobbka város utcáján. Mikor az első fűzfa galy megpattan s birkézni kezd: azonnal megindul Kucséberországból a vándor karaván. Megveti a kecskelábat kapud előtt, ráteszi a sipládáját s a fülhasadásig recsegtegi ott neked a „Kőrösi lyán”-t, vagy a „Csicsónét.” Másik hárfá mellett nyög szemforgatva „Márthá”-ból, vagy más keze ügyébe eső operából egy halálra sentenciázott részletet, melynek a refrainje rendszeren ez: „pité sén kleine Unterstüzung!”

Ilyenek járják át meg át ezt a közös-ügyes országot a boldogság nem tom hányadik esztendejében. Rendkívül passzolnak a tényleges állapotokhoz.

Te pedig dicsőségben nyugvó s álmódó jó Tinódi Sebestyén engedj meg, hogy rólad emlékezzem a dalnak eme mai napság tenyésző filokszériát is megemlítem. Ne kívánczozzál ide vissza, rájok ne nézz valahogy — fordulj meg és alügy!

Alügy szeliden itt vagy ott, ahol pihensz,
Ne bántsa álmidat hitvány zaj, földi nesz.
Már csak kegyelettel áldozhatunk neked.
Majd a másvilágon meghalljuk éneked.

Ahun van ni! Most veszem észre, hogy először Tinódiról kellett volna szólanom s mind ez ideig Tinódiról irkáltam. Majd úgy jártam, mint az ünnepi legátus, aki felosztotta a beszédét három részre s mindjárt a felosztás után azon kezdte, hogy 3-adszor pedig beszédek a békeségről.

De hát ugyan mit is szóljak én Tinódiról, hisz annyira sem ismerem még, mint az új kabátomat, melyet a jövő évben akarok csináltatni, ha lesz miért. Annyit tudok róla, hogy iker-testvér Bogárdal, mindössze is az országot feküdt végig köztük. Mig ott, t. i. Bogárdon az uri rend virágozik, emitt, Tinódon becsülettel verejtékező népség lakik, aki a maga kenyerén dicséri az Isten.

Még Fényes Elek azt írja, hogy „Bogárd-Tinódi két egymás mellett fekvő pusztá zsekeshegy megyében” (Lásd „Magyarország geográfiai szótára” I. köt. 144. lap.) Hogy az Isten világoztassa meg ennek a Fényes Eleknek az elméjét!

„Pusztának” nevezni ilyen várost, amelynek szolgabírósa, járásbírája, zsandárkaszárnya, hét-nyolc kocsmája, csak iskolája nincs

Oldalánál zakatol el a budapest-pécsi vaspálya, hordva a civilizációt, nyugatra a látóhatár szélén folydogál a csatorna, medrébe szedve össze a vidék sárvezeit. Egy oldalról a szőlőt termő dombok, másikkól az egyenletesen húzódo hőrösök halmok karolják körül, mint a szerelmes a kedvesét. A térs völgy puha kebelén küzd, fárad a hamisítatlan magyarság, kik el sem tagadhatnák magyar voltukat, lévén köztük Zsarjó, Gurubi, Dudar, Dörögdi és más ropogós nevű régi családok. Mivelik azt a földet, amelyik látta hajdan Tinódi Sebestyént, látott daliákat, vitézeket, lovagokat, béke virulását, harcok rivalgását, látott sok-sok olyan dolgot, minek párját nem fogja látni soha. A jámbor szántó-vető nagyot néz, mikor ekéje kifordít a barázdából egy egy kard darabot, török handszánt, régi pénzt. Megtörli izzadt homlokát, nagyot sóhajt; vajjon ki nyargalt itt hajdanában, hol én szántok mostanában? Ha a föld beszélni tudna?!

Eleven zöld akác erdő tisztítja a léget a község felett. Alant buján nő a káposzta, meg mindentéle vetemény. Termő e talaj, mert vizes volt ezelőtt, sőt egyszer másszor véres is.

Hát csak légy termő tovább is te magyar föld a magyarok számára. Akác illatozzon házaid körében, áldást harmatozzon rád az ég derűje. Buza kamrát töltsön, bor bőven csurogjon, szükségessze fusson, jólét átkaroljon, magyar vér ereiben soha meg ne fagyjon, gondviselő Isten jobb jövendőt adjon!!!

Hajabusz.

Jó barátfaimhoz.

I.

Csodálva, szánakozva
Merengtek arcomon,
Hová sápadt, beteg színt
Öntött a fájdalom.

Csak látnátok szívembe,
Csak látnátok belé;
Ott nézhetnétek ám még
A kín nagyobb felét.

Az arc a lélek tükre
És hogyha az nevet,
Azért keserv emésztí
A szívet, meglehet.

De ha az arcon is már
Az élet haldokol . . .
A szívben okvetetlen
Izzó, maró pokol.

Remélve azt daloltam,
Hogy álnok a remény,
Búról daloltam és még
A bút sem ismerém.

S most, hogy szívem panaszban,
Keservben omladó . . .
Most hallgatok, hisz arra,
Oh nincsen arra szó!

II.

Fáj nekem mondhatatlan
Itt hagyni bennetek,
Kikhez dalom röpiült és
Kik úgy szeretettek.

Vigasztalódjatok, mert
Ott lenn a föld alatt,
Ott is hevül a lélek
És él a gondolat.

Völgyi Gusztáv.

Pattantyú.

Jankováci pamflet irodalom.

Melléklet.

Van a kerek földön s még itt közeli mezővárosban olyan két nő, kik a holttestet szeretnék életbe hozni, de az nem megy úgy s az eleven testet rágszálni s pedig nem két nő teheti hanem senki s hogy jobban megértsek hát majd megmagyarázom.

Azon előhozott két nő egy harmadik nőnek a becsületét oly mélyen vesztegetni akarja, hogy az életmódját reszkirozni akarják s mily módon akarják életbe hozni, nem hogy oly két nő kihozná hanem még nem minden férfi sem s míg azt is leírom a megnevezett két nő azon harmadik nőnek a legközelebbihez oly beszédet hoztak elő akinek semmi a nem sok hanem még annál is kevesebb igaz — de sokkal okosabb mint annak az üres beszédére adni. — Ezen nők egymásnak szembe hizelegnek hátuk megett akkorát beszélnek hogy majd megrázza . . . s nem hogy igaz lenne, hanem a kis újból szopták ki. — Jobb lenne ha a kemence mögöt maradtának és kötnének harisnyát ha ugyan eszük van hozzá, mert ahhoz is felfogás kell. Maradjanak tehát békében mert különben meglátják a káros következményeket, viseljük magukat nőhöz méltó illedelemmel.

Vagony L.

kinek becsületében gázoltak.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Olcsó áron eladó

egy 4-es Wertheim cassa cizelált trezórral, egy mosókaflán, egy igen jó mángoló.

Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség. 2-1

169. sz.

bv. 1884.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a ezennel közhírré tétetik, hogy a budapesti keresk. vált. királyi törvényszéknek 1884. évi 24.879./polg. 1884. számú elrendelő és a palánkai királyi járásbírósnak 1777./polg. 1884. számú kiküldő végzésével Topits József és fia budapesti lakos felperes részére Nadherny Ede németpalánkai lakos alperes ellen 106 frt 77 kr. tőke és járulékaik erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás alkalmával lefoglalt 1073 frtra becsült szoba-bútor és fűszerárúkból álló ingóságok Német-Palánkán alperes lakásán 1884. október 27-én nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak. Palánkán, 1884. évi október hó 18-án.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

1713. szám
kig. 1884.

Moholy község előljáróságától.

Hirdetmény.

Alólirt község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Moholy község határában fekvő közlegelők és egyéb közterületeknek célbavett felosztása tekintetéből, az egész határnak mérnökiileg leendő felmérése rendeltetett el.

Ennek alapján felhivatnak mindazon okleveles mérnök urak, kik ezen munkálatokat elvállalni és teljesíteni óhajtának, ez iránti ajánlataikat f. 1884. évi november hó 2-ig bezárólag alólirt előljáróságnál nyújtsák be, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Maga a mérnök felfogadása és szerződésének 1884. évi november hó 4-én fog megtörténni.

A megkívántató munkálatok részletezéséről szóló kimutatás, az alólirt előljáróságnál bármely napon, a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Kelt Moholon, 1884. évi október hó 22-én.

2-1

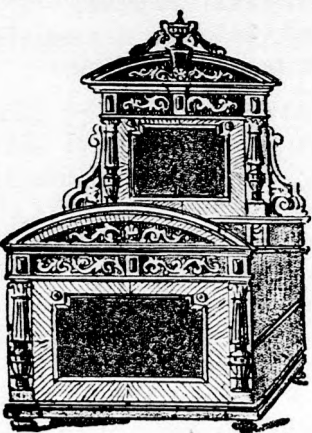
Az előljáróság.

258. sz.
bv. 1884.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. LX. t. c. 102. §-a ezennel közhírré tétetik, hogy a szegedi kir. járásbírósnak 1884. évi 64./polg. 1884. számú elrendelő és a palánkai királyi járásbírósnak 199./polg. 1884. számú kiküldő végzésével a cs. kir. szab. osztr. Phönix biztosító-társaság felperes részére Zarubszki Gyula szilbási lakos alperes ellen 64 frt 59 kr. tőke és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával felül- és lefoglalt 1185 frtra becsült lovak, sertvések, birák, kocsik, gabona, szarvasmarhák stb.-ből álló ingóságok Szilbáson alperes lakásán 1884. évi október hó 28-án délelőtt 8 órakor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak. Palánkán, 1884. évi október hó 18-án.

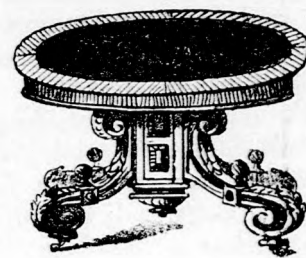
Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

SCHERER FERENC

10-4

fabútor raktárában
ZOMBORBAN
a főutcában kaphatók:

sifonérok, ágyak, mosdó- és éjjeli-szekrények, asztalok, gót-székek és tömör fából hajtott székek és fotelek, kredencek, pipere-, álló- és függő-tükrök, függőnytartók.

Vasbútorokból raktáron vannak:
ágyak, gyermekágyak, ágyceték, mosdóasztalok, gyermekkocsik.
Továbbá raktáromban kaphatók:
porcellán árúk, lámpák, olajnyomatképek, mindenféle képkeretek és nagyválasztékban üvegarúk a gyári áron.

Birtok-eladás.

Vukovártól egy óra, Nustar-tól pedig 1/2 óra távolságban, a Marince-i határban 14 negyed telekföld, két nagy házhelyivel és kertekkel szabad kézből eladó. Ara legelő nélkül 1000 frt, legelővel 1200 frt osztr. ért. — Bővebb értesítéssel szolgál a tulajdonos

Stettner Ottó,
Bogdanovcén.

3-1

HARLANDER
kötőfonala és orsócérnája

(Strickgarn.) 14-1 (Spulenzwirn.)

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitünő minősége miatt közkedvelt.

Az orsócérnája gyári jegye.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

3014. sz.

kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye almási járás szolgabírája által, az e megyébe keblézett Bajmok községben, leköszönés folytán megürült község-jegyzői állomásra ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állomás ez évi november hó 15-én Bajmokon a község-házánál megtartandó választás útján fogván már betöltetni; — felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint eziránt pályázati kérvényüket bezárólag ezen év november hó 12-ik napjáig alólirtotnál annál is inkább benyújtsák, minthogy ezen határidő letelte után érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni és az illető kérvényezők választás alá bocsátatni nem fognak.

Ezen állomásra csak azok pályázhatnak, kik pályázati kérvényeikben okmányilag igazolni képesek, miszerint az e megye jegyző vizsgáló szakbizottságtól nyert a jegyzői teendőknél magyar, német és dalmát nyelven való viselésére képeitő vizsgálati bizonyítvánnyal, esetleg pedig az 1871. évi XVIII. t. c. 75. §-a, avagy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előirt minősítéssel bírnak és a magyaron kívül a német és dalmát nyelvet bírják.

A betöltendő állomás következő javadalmazással van egybekötve, u. m.

Évi készpénz fizetés 600 frt o. é., szabad lakás és 1/4 telekföld adómentes hasznélvezete.

Almás, 1884. évi okt. hó 15-én.

Deák Zsigmond,
szolgabíró.

3-2

Varró gépek u. m.:

GOLDFAMN SÁNDOR
ZOMBORBAN

főutca Falcione-féle házban.

A közelgő halottak napjára

ajánlja dúsán felszerelt raktárát, melyben különösen nagy választékú

sírkoszorúi és sírlámpáira

hívja fel a nagyérdemű közönség figyelmét.

Együttal ajánlja raktáron levő s a téli évadra szükséges cikkeket ugymint:

tanár dr. Jäger-féle ingek, duxerok, alsó nadrágok és téli pamutkendők.

Továbbá DITTMAR-féle lámpák ugymint:

asztali-, szalon- és falilámpák

6-német stylan, 24-es gygant égő, vagy 45 gyertya fényű világítással, állandóan nagy választékban tartatnak raktáron.

U O S T I M Z I E T E Y M

Nincs többé fogfájás!

DOM MAGUELONNE főnök a tisztelendő benediktinusoknál Soulacban (Gironde)

52-44

FOG-SZERE

használata által.

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főltalva 1873. Boussard Pierre prio által.

1 palack 1., 2. és 4 frt, por 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Eau de Zenobie erősítő, megtartó és egyedül képes a szin vizsgálására ép úgy a hajnál, mint a szakállnál, azt hajlékonyra teszi és növeszti, 1 palack.

Tincture du dr. Richard a haj eredeti színének visszaállítása, rögtöni siker. 3 frt 1 palack.

Eau de Phénix I. kitünő szer a haj színének visszanyerésére, 2 vagy 3-szori használatra minden további eljárás nélkül előtte vagy utána.

Eau de Phénix II. ugyanazon eredmény mint az I. sz., siker 2 nap után.

Gouttes du dr. Thompsen szakáll-festőszert, könnyű használat és gyors siker.

Lotion vegetale Cephaline, jótékony a fejmosásra egyszersmind a hajnövesztésre.

Arnica-line toilletviz. Egyedüli szer mindenféle bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.

Parfümök, nagy választéka az ismert angol és francia illatszereknek.

Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizspor, finom illattal.

Glycerine anglaise, kitünő szer a bőrnél fagyások ellen stb.

Függönyök a nagyban eladásra

A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.

Raktár Zomborban: Heindhofer Robert és Weidinger S. és Zs uraknál.